

Γράφει ο **Νίκος Ξηρουδάκης**

Συμπληρώθηκαν αυτές τις μέρες 30 χρόνια από το σχηματισμό της **κυβέρνησης Τζαννετάκη** με τη συμμετοχή του **Ενιαίου ΣΥΝ**.

2 Ιουλίου ήταν, του 1989. Πάγωσε ο κόσμος, όχι μόνο της βάσης του ΚΚΕ. Η Ιστορία, μεταφορικά και κυριολεκτικά, κάρηκε στην υψικάμινο της Χαλυβουργικής. **Λήθη, πλίνθοι, κέραμοι** στα κεφάλια των αριστερών κάθε απόχρωσης.

Ας ρίξουμε σήμερα μια ματιά σε όσα λέγονταν τότε, με την απόσταση του χρόνου και την εμπειρία όσων επακολούθησαν.

Η σχετική απόφαση της **Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ του Δεκέμβρη του 1989** (δημοσιεύθηκε στην ΚΟΜΕΠ του Γενάρη του 1990 και την παραθέτουμε ολόκληρη στη συνέχεια), **ψηφίστηκε ομόθυμα από όλους, “ανανεωτικούς” και “σκληρούς”**. Από κοινού όσοι σήμερα έχουν ηγετικές θέσεις στον ΣΥΡΙΖΑ και το ΚΚΕ, ασκούσαν τότε κριτική στο κομμάτι της ΚΝΕ και του κόμματος που **έσωσε την τιμή της Αριστεράς**. Κατά τρόπο πρωτοφανή στα χρονικά, το κομμάτι αυτό των αγωνιστών του κομμουνιστικού κινήματος, όχι μόνο δικαιώθηκε για τις τότε θέσεις του αλλά δημιούργησε μια οργάνωση που συνεχίζει πολιτικά να δίνει δημιουργικά το **«παρών»** τριάντα χρόνια μετά. Το **NAP**.

Η απόφαση της ΚΕ του ΚΚΕ μιλούσε, όπως θα δείτε, για αντιπολίτευση εκ μέρους τους, όσο ήταν μέλη του κόμματος, **«από θέσεις νεοαριστερίστικες και σεχταριστικές πολιτικά, δογματικές - σχηματικές ιδεολογικά, διαλυτικές οργανωτικά».**

Τους χαρακτήριζαν **«αδιάλλακτους υπερεπαναστάτες που δεν συμμερίζονται το πρόγραμμα ανασυγκρότησης της ελληνικής κοινωνίας σε σοσιαλιστική κατεύθυνση...»**

Ποιοι; Αυτοί που διαπνέονταν από ...«αδιάλλακτο» **κυβερνητισμό** την εποχή εκείνη.

Σήμερα όμως, στο έδαφος της άγνοιας νεότερων αγωνιστών, επιχειρείται η **αντιστροφή της πραγματικότητας**. Σταυροφόροι της σημερινής πολιτικής γραμμής του ΚΚΕ πετάνε λάσπη περί δήθεν **από ...δεξιά αμφισβήτησης** της τότε γραμμής του κόμματος. Μιας γραμμής που θα τη δούμε να διαγράφεται ανάγλυφα στο ντοκουμέντο που παραθέτουμε.

Η απόφαση αυτή, επαίρεται για την **άρση των διαχωριστικών Αριστεράς/Δεξιάς** και «τον ουσιαστικό ρόλο που κατάκτησε η Αριστερά στην πολιτική ζωή» με τη συγκυβέρνηση ΝΔ-ΣΥΝ.

Καταλογίζει αδιαφορία για το **ποια κυβέρνηση** θα έχει ο τόπος, σε όσους αντιδρούσαν στον **κυβερνητισμό**. Καυτηριάζει τον μονότονο καταγγελτισμό των συνθημάτων τύπου **«Έξω από την ΕΟΚ»**, υπεραμυνόμενη μιας πολιτικής που στρέφεται **κατά των συνεπειών** της ένταξης στο **«κοινό ευρωπαϊκό σπίτι»**. Το απόσπασμα που παραθέτουμε είναι χαρακτηριστικό:

Στο θέμα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας επιδίωκαν να εγκλωβίσουν το Κόμμα αποκλειστικά στις μονότονες καταγγελίες και στην επανάληψη μόνο του συνθήματος **«έξω από την ΕΟΚ»**. Και παραγνώριζαν τη βασική κατεύθυνση του **12ου Συνεδρίου** — όπως αυτή αναπτύχθηκε στη συνέχεια και παραπέρα — για **συγκεκριμένη** παρέμβαση, με **συγκεκριμένους** αγώνες, **συγκεκριμένα** κινήματα και **συγκεκριμένους** στόχους **και στη χώρα μας και στην Κοινότητα**, ώστε **να αποκρούονται, οι συνέπειες** της ένταξης, να προωθούνται, κατά το δυνατό, πολιτικές που να υπολογίζουν τα συμφέροντα και την κοινωνική ασφάλεια των εργαζομένων, την προστασία του περιβάλλοντος,

την πορεία προς την ύφεση, τον αφοπλισμό, τη συμβίωση στο **«κοινό ευρωπαϊκό σπίτι»**.

Σεμνύνονταν για το περίφημο έργο της συγκυβέρνησης. Δικαστικοί κώδικες, αυτοδιοίκηση ανωτέρου βαθμού κλπ. Τα σάρωσε όλα ο Μητσοτάκης, όταν βγήκε ξεπλυμένος πανηγυρικά και με τη βούλα της επίσημης Αριστεράς της εποχής. Το μόνο που απέμεινε είναι τα **ιδιωτικά κανάλια** που όλοι **απολαμβάνουμε** σήμερα. **Οι ζευγάδες φεύγουνε, η σπορά μένει.**

Έβγαλαν αριστερούς ανθρώπους στο δρόμο να φωνάζουν: **«Κα-κα-κάθαρση!»** Απ' τον Ιούλιο ως το Νοέμβρη, τι μεσολάβησε και κυβερνήσανε **και** με το **ΠΑΣΟΚ**; Έγινε άραγε η **«κάθαρση»**; Πότε θα ωριμάσουν οι συνθήκες να ασχοληθούμε με την **κάθαρση από το καπιταλιστικό σύστημα**, δε μας είπαν.

Οι αποχωρήσαντες, στους οποίους αποδίδεται η στείρα στάση του **«θεματοφύλακα» της «επαναστατικής καθαρότητας»**, όπως λέει η απόφαση, κατηγορούνται ότι εμφάνιζαν «ως μοναδικό γνώρισμα επαναστατικής συνέπειας τη μονότονη επανάληψη των γενικών αντιιμπεριαλιστικών συνθημάτων.»

Τους προσάπτουν ότι αποτελούν μια κίνηση **αναχρονιστική**, και ότι όταν ήταν στο ΚΚΕ θεωρούσαν κάθε αναφορά στην **ανανέωση ρεφορμισμό και οπορτουνισμό**:

Είναι χαρακτηριστική η διαρκής καταγγελία του «παλιού», στο οποίο συμπεριλαμβάνονται τα πάντα — από τη Δεξιά έως την Αριστερά — και οι διαρκείς αναφορές στην **«ανανέωση»**, προκειμένου να αποσείσουν την αίσθηση της προοδευτικής κοινής γνώμης ότι πρόκειται για μια κίνηση **αναχρονιστική**. Αντίθετα, όταν ήταν στο

ΚΚΕ, η αναφορά και μόνο στους **«ανανεωτικούς»** αυτούς όρους θεωρούνταν απ' αυτούς **ρεφορμισμός, οπορτουνισμός.**

Στελέχη του ΚΚΕ μιλούσαν τότε με θράσος, για δήθεν αναζήτηση από τους διαφωνούντες **στηριγμάτων στους αστικούς μηχανισμούς**, με στόχο υποτίθεται να συκοφαντηθεί το ΚΚΕ. Και αυτό, την ίδια ώρα που οι ίδιοι συκοφαντούσαν ανοιχτά μπροστά στο λαό, ακριβώς **το ΚΚΕ, τους αγώνες και τις θυσίες των κομμουνιστών**, συμμετέχοντας στην κυβέρνηση και το ...«πείραμα Τζαννετάκη».

Επαίρονταν ότι με την υψηλή πολιτική τους, δημιούργησαν νέες δυνατότητες **εκδημοκρατισμού** των δημοσίων οργανισμών και επιχειρήσεων αλλά και για την πάλη στα απαγορευμένα για την Αριστερά **στηρίγματα του κρατικού μηχανισμού**. Μιλούσαν για την προετοιμασία του μαζικού κινήματος από νέες θέσεις για βαθιές **ριζοσπαστικές αλλαγές**. Θεωρούσαν ότι με τη δημιουργία του ΣΥΝ και την επαίσχυντη συγκυβέρνηση Τζαννετάκη, όχι μόνο δεν απομακρύνονταν από τους στρατηγικούς στόχους του κόμματος αλλά, ίσα-ίσα, ήρθανε πιο κοντά!

Μιλούσαν για μεγάλη κατάκτηση του λαϊκού κινήματος, διατυμπανίζοντας ότι άνοιξαν νέους δρόμους! Από μία άποψη βέβαια, είχαν δίκιο. Μόνο που οι δρόμοι αυτοί οδήγησαν στη σημερινή κατάσταση. Όχι μόνο **δημιούργησαν τον ΣΥΝ**, το κόμμα που η σημερινή συνέχειά του έφερε τον κόσμο της εργασίας στην απελπισία. Επιπλέον, το **στελέχωσαν**. Κυρίως όμως, το **εξόπλισαν με πολιτική γραμμή. Ανάπτυξη, αλλαγή, ανασυγκρότηση της παραγωγής, εκδημοκρατισμός, κυβερνητισμός**. Είδαμε σήμερα ποια είναι η άκρη του δρόμου.

Σε αντιδιαστολή με τους αποχωρήσαντες **«αριστεριστές»**, έλεγαν ότι εκείνοι παλεύουν στο έδαφος **της πραγματικότητας** και όχι σε συνθήκες θερμοκηπίου. Έκλιναν το **σεχταρισμό** σε όλες τις πτώσεις. Η επαναστατική πολιτική, έλεγαν, δεν είναι σχέδια επί χάρτου.

Ούτε όμως, θα προσθέταμε, διεξάγεται σε περικόλιστα δωμάτια στο σπίτι του Μητσοτάκη. Ως γνωστόν, τότε που τους έψαχνε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας για να τους αναθέσει την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης, ο **Φλωράκης** και ο **Κύρκος** κατελήφθησαν επ' αυτοφώρω **στου Μητσοτάκη** με τα ντολμαδάκια.

Θυμάμαι τον **Λεωνίδα Κύρκο**, σε θέατρο της οδού Ιπποκράτους, να απευθύνεται ρητορικά στον (απόντα) Χαρίλαο, λέγοντας: «Σύντροφε Φλωράκη, αργά ή γρήγορα, είσαι υποχρεωμένος να δεχτείς τη μεγάλη πρόκληση, του ΚΚΕ εσωτερικού!» **Στο τέλος δικαιώθηκε...**

«[οι αποχωρήσαντες, σ.σ] πρόβλεπαν θύελλες και συντηρητικούς χειμώνες που δεν ήρθαν. Αντίθετα, εντάθηκαν η κρίση του συστήματος και τα αδιέξοδα στο **δικομματισμό**», μας έλεγαν τότε. Δεν ξέρω πώς αισθάνονται σήμερα οι ίδιοι, μέσα στον κοινωνικά χειμωνιάτικο καύσωνα.

Ας δούμε όμως μερικά χαρακτηριστικά αποσπάσματα της απόφασης της ΚΕ -οι υπογραμμίσεις δικές μας:

«Μας εμφανίζουν σαν φονατικούς διρετικούς κόμφοις «ιδεολογικής καθαρότητας» και μας κρεώνουν μια δογματική προσκόλληση σε ένα παλιό, καλό ΚΚΕ, της δεκαετίας του '70. Αλλά, πόσο κύνησαν. Εμείς μένουμε πιστοί κυρίως στο μέλλον, σε ένα Κομμουνιστικό Κόμμα στο ύψος των αναγκών της δεκαετίας του '90. Από την πολυκύμαντη ιστορία του ΚΚΕ κρατάμε και εμμενόμεστε από τις καλύτερες εκτιμήσεις του που άνοιξαν νέους ορίζοντες στο λαό μας κίνημα, στον ελληνικό πολιτισμό, τις νέες γενιές. Αλλά και θέλουμε να συμβάλουμε ώστε να τινάξει το αριστερό κίνημα από πάνω του τη σκόνη που κουβαλάει: τα στοιχεία του συμβολισμού με τον παλιό κόσμο, τη διάλυση των ταξικών στόχων σε εθνικιστικές φάσεις, την αποχή τις στιγμές που παίζονται τα πάντα, τη θεωρητική φτώχεια και τις αντιδημοκρατικές πρακτικές. Αφορώς ούτε εμείς είμαστε ανοήσιμοι. Ούτε έχουμε απολήγει από όλα αυτά, ούτε και είναι εύκολο. Τρυφάκις τον, όμως, προσπαθούμε. Η διαφορά μας με την ηγεσία του ΚΚΕ δεν είναι αν χρειάζεται ανανέωση ή όχι η ΚΝΕ. Είναι το τι είδους ανανέωση θέλουμε. Δυστυχώς, νομίζουμε ότι κρατώντας ό,τι πρέπει να απορρίψουν και απορρίπτουν ότι πρέπει να κρατήσουν. Η ΚΝΕ απορρίπτει: καπιταλιστικό τη διάσπαση και το κίνημα των μαζομένων».

από την ομιλία του Γ. Κάρπου στη συγκέντρωση της ΚΝΕ στο Σάββατο του Οκτωβρίου του 1989

Η χρήση εμπορευματοχρηματικών σχέσεων στο σοσιαλισμό, ούτε λίγο ούτε πολύ, κατανοούνταν **[από τους διαφωνούντες]** ως πιασγύρισμα στον καπιταλισμό.

Είναι χαρακτηριστική η άρνησή τους στην ΚΕ να καταδικάσουν την **απαράδεκτη ενέργεια του Κώστα Κάππου [δεν ψήφισε την κυβέρνηση Τζαννετάκη, σ.σ.]**

Στο χώρο της ΚΝΕ σχεταριστικές νοοτροπίες και αντιλήψεις εμφανίζονται ακόμα και από τα τελευταία χρόνια της δεκαετίας του '70

Η γόνιμη ανάπτυξη και αναπροσαρμογή της πολιτικής του Κόμματος με βάση τις νέες κοινωνικές και πολιτικές πραγματικότητες, μπορεί να παρερμηνευτεί απλώς ως «**στροφή στα δεξιά**» απ' όσους είναι **προσκολλημένοι** στις ανάγκες μιας προηγούμενης περιόδου της πολιτικής ζωής, π.χ. της δικτατορίας ή των πρώτων μεταπολιτευτικών χρόνων.

Η οξεία και μακρόχρονη αντιπαράθεση με το «**ΚΚΕ εσ**», σε συνδυασμό, μάλιστα, με τις δυσκολίες δημιουργικής ανάπτυξης της θεωρητικής και πολιτικής σκέψης του κινήματος, άφησε έδαφος για «**τράβηγμα της βέργας**» από την **ανάποδη προς αριστερίστικες δογματικές θέσεις**.

Το ΚΚΕ αγωνίζεται, όπως είναι γνωστό, για την οικοδόμηση κοινωνικοπολιτικού Συνασπισμού με στόχο, στρατηγικής σημασίας, όπως προσδιόρισε στο 12ο Συνέδριό του, την **αλλαγή με κατεύθυνση το σοσιαλισμό**. Στη βάση αυτή διατύπωσε τους προγραμματικούς στόχους για μια **νέου τύπου ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας**.

Πολλά από τα μέλη της αντικομματικής κίνησης, κατά καιρούς, έχουν διαφωνήσει και στη στρατηγική και στην τακτική του Κόμματος.

Στο επίπεδο της στρατηγικής, ορισμένοι θεώρησαν την «**αλλαγή με**

κατεύθυνση το σοσιαλισμό» ως εγκατάλειψη της επαναστατικής διαδικασίας, εγκατάλειψη της «δημοκρατίας του λαού».

Στο πεδίο της τακτικής διαφώνησαν με τις σημαντικότερες τακτικές κινήσεις του Κόμματος που επιβάρυναν οι συγκεκριμένες συνθήκες. Ουσιαστικά, γι' αυτούς, ένα κομμουνιστικό κόμμα, πρέπει να περιορίζεται, μονότονα και αποκλειστικά, στη **γενική απαγγελία των στρατηγικών στόχων. Η άρνηση, ουσιαστικά, των τακτικών κινήσεων**, τους οδηγεί πχ. να μετατρέπουν αναγκαστικές, προσωρινές επιλογές, τακτικού χαρακτήρα, όπως τις επιλογές του Ιούνη και του Νοέμβρη, σε μόνιμη στρατηγική του Κόμματος για να θεμελιώσουν έτσι και την άποψή τους για «ενσωμάτωση του ΚΚΕ στο καπιταλιστικό σύστημα». Κάθε κίνηση στο πεδίο της **τακτικής αποκαλείται «διολίσθηση προς τα δεξιά».**

Σε τελευταία ανάλυση οι διαφορές τους στα θέματα τακτικής υποκρύπτουν μια βαθύτερη διαφορά στρατηγικού χαρακτήρα όσον αφορά τη φυσιογνωμία του Κόμματος. Αν δηλαδή ένα κομμουνιστικό κόμμα θα ασκεί **συγκεκριμένη πολιτική ή όχι**. Στα θέματα τακτικής εκφράζουν άρνηση της συγκεκριμένης παρέμβασης του Κόμματος, στις συγκεκριμένες συνθήκες, στους συγκεκριμένους συσχετισμούς, με συγκεκριμένους, στόχους. Εκφράζουν την υποκατάσταση της πολιτικής με αφηρημένη ζύμωση.

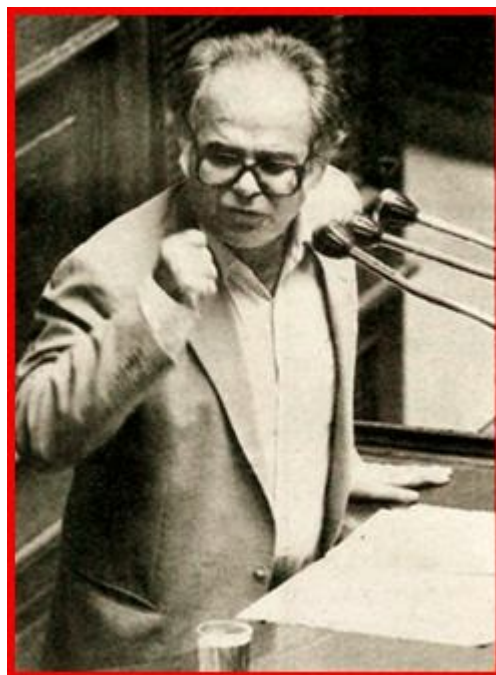
όταν το Κόμμα βρέθηκε στην ανάγκη να πάρει συγκεκριμένη θέση τον Ιούνη μπροστά στις λύσεις που είχε μπροστά του, ορισμένοι απ' αυτούς πρόβαλαν τη θέση «ότι δεν μας αφορούν τα διλήμματα του συστήματος». Ένα επαναστατικό κόμμα, όμως, δεν μπορεί να κάνει πολιτική εκτός τόπου και χρόνου, πολιτική φυγής από τη συγκεκριμένη πραγματικότητα, πολιτική στην οποία ελεύθερα και από μόνο του θα επιλέγει το πεδίο της σύγκρουσης.

στο 11ο Συνέδριο και τα πρώτα χρόνια μετά απ' αυτό, επικαλούμενοι μάλιστα το 10ο Συνέδριο, αντιτάχθηκαν στην προσπάθεια του Κόμματός μας να παρέμβει στην **πορεία διακυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ**, ώστε να δημιουργήσει ένα ισχυρό μαζικό κίνημα με **στόχους αλλαγής**, να προωθήσει ανακατατάξεις στο χώρο του ΠΑΣΟΚ, να πλήξει τη λογική της αυτοδυναμίας, να δημιουργήσει προϋποθέσεις **για μια δημοκρατική κυβέρνηση με προοδευτικό πρόγραμμα**. Η θέση αυτή του Κόμματος το βοήθησε — όπως είναι γνωστό — στη συνέχεια να κρατήσει μια ικανοποιητική επικοινωνία με τον κόσμο που ακολουθούσε το ΠΑΣΟΚ και να αντιταχθεί με καλύτερους όρους στη συντηρητική στροφή της κυβερνητικής πολιτικής του ΠΑΣΟΚ.

Παρά τη φραστική τους συμφωνία στο 12ο Συνέδριο, από την αρχή στράφηκαν ενάντια σε βασικές του θέσεις και ιδιαίτερα στην προώθηση του **Συνασπισμού** της Αριστεράς και της Προόδου, που αποτελούσε κεντρική ιδέα του Συνεδρίου. Ουσιαστικά, ήθελαν **συμμαχία χωρίς συμμάχους**. Συνασπισμό της Αριστεράς **χωρίς τις υπαρκτές δυνάμεις της Αριστεράς** υποστηρίζοντας ότι αρκεί να απευθυνόμαστε, γενικά και αόριστα, στη βάση.

[...] πρόταση του Συνασπισμού για προοδευτικό εκσυγχρονισμό, για μια νέου τύπου ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας

νεοαριστερίστικη στάση της και τις υπερεπαναστατικές της καταγγελίες σε βάρος του «κυβερνητισμού».

δημαγωγία κατά του «κυβερνητισμού» και με τις υπερεπαναστατικές κορόνες.

Η συγκατοίκηση σε τέτοιες προσωρινές κυβερνητικές λύσεις αποτελεί μια **ιδιότυπη μορφή πολιτικής και κοινωνικής αντιπαράθεσης** και όχι καθιέρωση γενικότερων συναινετικών σχημάτων στη διακυβέρνηση της χώρας.

Ο Συνασπισμός, συμμετέχοντας, υπό όρους, σ' αυτές τις κυβερνήσεις, **δίνει και «εκ των άνω», τη μάχη** για την υπεράσπιση των συμφερόντων των εργαζομένων, για την προώθηση **δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων** και την **αποτροπή μιας αυταρχικής, συντηρητικής πορείας**. Αντίθετα με τις καταγγελίες της διασπαστικής ομάδας, ότι ο Συνασπισμός θα γίνει το **σκαλοπάτι για την αυτοδυναμία της ΝΔ** και τη **συντηρητική πολιτική**, η Αριστερά κατάφερε και τον Ιούνη και το Νοέμβρη, παρά τον όχι ευνοϊκό συσχετισμό δυνάμεων, να βάλει **φρένο στην αυτοδυναμία της ΝΔ** και να **ματαιώσει** την υλοποίηση μιας **νεοσυντηρητικής πολιτικής**.

Όλη η πολεμική τους διαπνέεται από μια σαφή υποτίμηση της πάλης για **μεταρρυθμίσεις**, που αποκαλούνται **«επιμέρους, αποσπασματικά μέτρα»**.

Η αντικομματική ομάδα υποβάθμιζε πλήρως, όταν δεν εναντιωνόταν, τις προσπάθειες του Κόμματος να εξελιχθεί η πολιτική του πέρα από το **αφηρημένο σχήμα Δεξιά - Αντιδεξιά, να υπερβεί τις ψευδεπίγραφες διαχωριστικές γραμμές** και να αποκαταστήσει τις πραγματικές κοινωνικές - ταξικές διαχωριστικές γραμμές στην πολιτική αντιπαράθεση.

Αντιτάχθηκαν τον τελευταίο χρόνο στα συγκεκριμένα διαβήματα του Κόμματος και της Αριστεράς (όπως **«το διάβημα των τεσσάρων» στον Σαρτζετάκη**)

να εκδημοκρατίσουν, να

εκσυγχρονίσουν, όσο γίνεται δυνατό,

την πολιτική σύγκρουση, να βάλουν

στο κέντρο της προγράμματα και ιδέες και όχι τα φαντάσματα του παρελθόντος και τους αφορισμούς, όπως επιδίωκε η ηγεσία του ΠΑΣΟΚ. Η προσπάθεια αυτή όχι μόνο δεν οδηγεί το Κόμμα στη «διόρθωση του συστήματος» και στην «κοινωνική και ταξική συναίνεση», όπως ισχυρίζονται, αλλά μπορεί και πρέπει να κάνει πιο καθαρή, πιο ανοιχτή, πιο ελεύθερη, πιο σύγχρονη, πιο προγραμματική την κοινωνική, ταξική και πολιτική αντιπαράθεση.

Κάθε πολιτικά εγγράμματος λοιπόν, διακρίνει ευκρινώς: Η κριτική που ασκούσαν οι αποχωρήσαντες ήταν **από αριστερά**. Η αντίκρουσή της από την Κεντρική Επιτροπή, ήταν **από δεξιά**.

Ας δούμε όμως το πλήρες κείμενο του ιστορικού αυτού ντοκουμέντου:

ΚΟΜΜΑΤΙΚΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΚΟΜΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ συζήτησε στην τελευταία Ολομέλειά της το χαρακτήρα, τις βασικές θέσεις και τον προσανατολισμό της ομάδας των στελεχών που αποχώρησαν από το Κόμμα. Συζήτησε, επίσης, τις αιτίες — αντικειμενικές και υποκειμενικές — που οδήγησαν στην εμφάνισή της, καθώς και τις ευθύνες του Π Γ και της ΚΕ.

Η Ολομέλεια διαπίστωσε ότι η ομάδα των στελεχών που αποχώρησε από το Κόμμα διαμορφώνεται σε κίνηση που έχει στόχο της την επίθεση με όλα τα μέσα, ακόμα και συκοφαντίες, κατά του Κόμματος και του Συνασπισμού. Πέρα από την καθημερινή δημόσια πολεμική κατά του Κόμματος, η δράση τους και οι θέσεις τους χρησιμοποιούνται από αντίπαλες δυνάμεις που θέλουν να πλήξουν το Κόμμα, να αναιρέσουν τον ουσιαστικό ρόλο που κατάκτησε η Αριστερά στην πολιτική ζωή.

Δεν είναι στόχος τους η «διόρθωση» του ΚΚΕ — όπως αφήνουν να εννοηθεί για να πιάσουν επαφή μ' έναν κόσμο. Εξάλλου, θεωρούν ότι το ΚΚΕ δεν έχει περιθώριο να «ξαναγίνει» επαναστατικό κόμμα. Έχει πια γίνει, όπως δηλώνουν, σοσιαλδημοκρατικό — ως πολιτική και ηγεσία. Αυτό, βέβαια, το ανακάλυψαν λίγες μέρες μετά την αποχώρησή τους, χωρίς ποτέ, όσο ήταν στο Κόμμα, να στηρίξουν με επιχειρήματα μια τόσο σοβαρή κατηγορία. Πρόθεσή τους είναι η δημιουργία «νέου φορέα», πράγμα που θα το εξαρτήσουν, όπως δηλώνει το περιοδικό που τους καλύπτει, από το «βαθμό συσπείρωσης» γύρω τους της βάσης του ΚΚΕ και του ΠΑΣΟΚ. Δηλώνουν ότι στόχος τους είναι η «απαγκίστρωση τμήματος του ΚΚΕ». Προς αυτή την κατεύθυνση κινούνται εντατικά να βρουν στηρίγματα σ' όλη τη χώρα. Επιδιώκουν να δημιουργήσουν τοπικά ομάδες - κινήσεις, θολές και απροσδιόριστες στον προσανατολισμό τους, «προκειμένου να εξασφαλίσουν συνύπαρξη διαφορετικών ρευμάτων», όπως δηλώνουν. Η κομμουνιστική καθαρότητα που υποτίθεται πως τους συγκινούσε,

παραχωρεί τη θέση της σε μια πολυσυλλεκτικότητα.

ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΟΥΣ

Η διασπαστική ομάδα έχει αναπτύξει τη δράση της έτσι ή αλλιώς, από μια θέση «πάση θυσία» αντιπολίτευσης προς την πολιτική του Κόμματος. Αντιπολίτευσης, βασικά, από θέσεις νεοαριστερίστικες και σεχταριστικές πολιτικά, δογματικές – σχηματικές ιδεολογικά, διαλυτικές οργανωτικά και τυφλά εναντίον της ηγεσίας του Κόμματος. Το κύριο στην προς τα έξω εμφάνισή τους είναι το «αντί», με γενικούς αφορισμούς περί «ουράς στην αστική τάξη», «ενσωμάτωσης» στο σύστημα, «συναίνεσης» κλπ. Με τον τρόπο αυτό κρύβουν απόψεις τους που μπορεί να λειτουργήσουν απωθητικά, δεν δεσμεύονται και ακόμα αποκρύπτουν και τις διαφορές τους και τα διαφοροποιημένα κίνητρα που τους συσπειρώνουν.

Δεν έχουν διαμορφώσει μια συνεκτική ολοκληρωμένη πρόταση — πολιτική και ιδεολογική. Είναι εμφανής η εκλεκτικίστικη και αντιφατική διαμόρφωση των όποιων θέσεών τους — ακόμα και με δάνεια από δω και από κει. Αυτό γίνεται, και λόγω των διαφορών τους, και γιατί θεωρούν ότι έτσι μπορούν να λειτουργήσουν πολυσυλλεκτικά, να εκμεταλλευτούν, δηλαδή, ανομοιογενείς δυσαρέσκειες, προσδοκίες και τάσεις. Είναι χαρακτηριστική η διαρκής καταγγελία του «παλιού», στο οποίο συμπεριλαμβάνονται τα πάντα — από τη Δεξιά έως την Αριστερά — και οι διαρκείς αναφορές στην «ανανέωση», προκειμένου να αποσείσουν την αίσθηση της προοδευτικής κοινής γνώμης ότι πρόκειται για μια κίνηση αναχρονιστική. Αντίθετα, όταν ήταν στο ΚΚΕ, η αναφορά και μόνο στους «ανανεωτικούς» αυτούς όρους θεωρούνταν απ' αυτούς ρεφορμισμός, οπορτουνισμός. Ειδικότερα:

ΣΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Το ΚΚΕ αγωνίζεται, όπως είναι γνωστό, για την οικοδόμηση κοινωνικοπολιτικού Συνασπισμού

με στόχο, στρατηγικής σημασίας, όπως προσδιόρισε στο 12ο Συνέδριό του, την αλλαγή με κατεύθυνση το σοσιαλισμό. Στη βάση αυτή διατύπωσε τους προγραμματικούς στόχους για μια νέου τύπου ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας.

Ο δρόμος σ' αυτή την κατεύθυνση ασφαλώς δεν είναι ευθύγραμμος, έχει ζιγκ-ζαγκ, περνά από επιμέρους μάχες, απαιτεί ενδιάμεσες τακτικές κινήσεις, που απαντούν στα προβλήματα της πολιτικής ζωής της χώρας, συσπειρώνουν μάζες, δημιουργούν τη σταδιακή συγκέντρωση των δυνάμεων.

Πολλά από τα μέλη της αντικομματικής κίνησης, κατά καιρούς, έχουν διαφωνήσει και στη στρατηγική και στην τακτική του Κόμματος.

Στο επίπεδο της στρατηγικής, ορισμένοι θεώρησαν την «αλλαγή με κατεύθυνση το σοσιαλισμό» ως εγκατάλειψη της επαναστατικής διαδικασίας, εγκατάλειψη της «δημοκρατίας του λαού». Στο πεδίο της τακτικής διαφώνησαν με τις σημαντικότερες τακτικές κινήσεις του Κόμματος που επιβάλλανε οι συγκεκριμένες συνθήκες.

Ουσιαστικά, γι' αυτούς, ένα κομμουνιστικό κόμμα, πρέπει να περιορίζεται, μονότονα και αποκλειστικά, στη γενική απαγγελία των στρατηγικών στόχων. Η άρνηση, ουσιαστικά, των τακτικών κινήσεων, τους οδηγεί πχ. να μετατρέπουν αναγκαστικές, προσωρινές επιλογές, τακτικού χαρακτήρα, όπως τις επιλογές του Ιούνη και του Νοέμβρη, σε μόνιμη στρατηγική του Κόμματος για να θεμελιώσουν έτσι και την άποψή τους για «ενσωμάτωση του ΚΚΕ στο καπιταλιστικό σύστημα». Κάθε κίνηση στο πεδίο της τακτικής αποκαλείται «διολίσθηση προς τα δεξιά».

Σε τελευταία ανάλυση οι διαφορές τους στα θέματα τακτικής υποκρύπτουν μια βαθύτερη διαφορά στρατηγικού χαρακτήρα όσον αφορά τη φυσιογνωμία του Κόμματος. Αν δηλαδή ένα κομμουνιστικό κόμμα θα ασκεί συγκεκριμένη πολιτική ή όχι. Στα θέματα τακτικής εκφράζουν άρνηση της συγκεκριμένης παρέμβασης του Κόμματος, στις συγκεκριμένες συνθήκες, στους συγκεκριμένους συσχετισμούς, με συγκεκριμένους, στόχους. Εκφράζουν την υποκατάσταση της πολιτικής με αφηρημένη ζύμωση.

Είναι σαφής η προσπάθειά τους να υπεκφεύγουν στα κρίσιμα προβλήματα και ερωτήματα που μπαίνουν κατά καιρούς, στην πολιτική του Κόμματος, η άρνησή τους κατά κανόνα για συγκεκριμένη δέσμευση στο «τι να κάνουμε» ώστε εκ του ασφαλούς να κάνουν κριτική, υποτίθεται από τα αριστερά.

Έτσι, όταν το Κόμμα βρέθηκε στην ανάγκη να πάρει συγκεκριμένη θέση τον Ιούνιο μπροστά στις λύσεις που είχε μπροστά του, ορισμένοι απ' αυτούς πρόβαλαν τη θέση «ότι δεν μας αφορούν τα διλήμματα του συστήματος». Ένα επαναστατικό κόμμα, όμως, δεν μπορεί να κάνει πολιτική εκτός τόπου και χρόνου, πολιτική φυγής από τη συγκεκριμένη πραγματικότητα, πολιτική στην οποία ελεύθερα και από μόνο του θα επιλέγει το πεδίο της σύγκρουσης.

Αυτή η άρνηση, με τη μια ή την άλλη παραλλαγή, της συγκεκριμένης πολιτικής διαπερνά τη στάση τους από το 11ο Συνέδριο μέχρι σήμερα. Έτσι, στο 11ο Συνέδριο και τα πρώτα χρόνια μετά απ' αυτό, επικαλούμενοι μάλιστα το 10ο Συνέδριο, αντιτάχθηκαν στην προσπάθεια του Κόμματός μας να παρέμβει στην πορεία διακυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ, ώστε να δημιουργήσει ένα ισχυρό μαζικό κίνημα με στόχους αλλαγής, να προωθήσει ανακατατάξεις στο χώρο του ΠΑΣΟΚ, να πλήξει τη λογική της αυτοδυναμίας, να δημιουργήσει προϋποθέσεις για μια δημοκρατική κυβέρνηση με προοδευτικό πρόγραμμα. Η θέση αυτή του Κόμματος το βοήθησε — όπως είναι γνωστό — στη συνέχεια να κρατήσει μια ικανοποιητική επικοινωνία με τον κόσμο που ακολουθούσε το ΠΑΣΟΚ και να αντιταχθεί με καλύτερους όρους στη συντηρητική στροφή της κυβερνητικής πολιτικής του ΠΑΣΟΚ.

Παρά τη φραστική τους συμφωνία στο 12ο Συνέδριο, από την αρχή στράφηκαν ενάντια σε βασικές του θέσεις και ιδιαίτερα στην προώθηση του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου, που αποτελούσε κεντρική ιδέα του Συνεδρίου. Ουσιαστικά, ήθελαν συμμαχία χωρίς συμμάχους. Συνασπισμό της Αριστεράς χωρίς τις υπαρκτές δυνάμεις της Αριστεράς υποστηρίζοντας ότι αρκεί να απευθυνόμαστε, γενικά και αόριστα, στη βάση.

Αντιστάθηκαν στην προσπάθεια του Κόμματος να δώσει πιο συγκεκριμένο περιεχόμενο στους στόχους του, να διευρύνει τη θεματολογία της πολιτικής του, εμφανίζοντας ως μοναδικό γνώρισμα επαναστατικής συνέπειας τη μονότονη επανάληψη των γενικών αντιιμπεριαλιστικών συνθημάτων. Ειδικότερα αντιστάθηκαν στις κατευθύνσεις του Κόμματος για αναπροσαρμογές στην πολιτική της ΚΝΕ, ώστε να αγγίξει αυτή όλο το φάσμα των αναγκών και ενδιαφερόντων της νεολαίας και να ξεφύγει από την αφηρημένη πολιτικολογία και στείρα συνθηματολογία που την αποσπούσε από τις μάζες της νεολαίας.

Στο θέμα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας επιδίωκαν να εγκλωβίσουν το Κόμμα αποκλειστικά στις μονότονες καταγγελίες και στην επανάληψη μόνο του συνθήματος «έξω από την ΕΟΚ». Και παραγνώριζαν τη βασική κατεύθυνση του 12ου Συνεδρίου — όπως αυτή αναπτύχθηκε στη συνέχεια και παραπέρα — για συγκεκριμένη παρέμβαση, με συγκεκριμένους αγώνες, συγκεκριμένα κινήματα και συγκεκριμένους στόχους και στη χώρα μας και στην Κοινότητα, ώστε να αποκρούονται, οι συνέπειες της ένταξης, να προωθούνται, κατά το δυνατό, πολιτικές που να υπολογίζουν τα συμφέροντα και την κοινωνική ασφάλεια των εργαζομένων, την προστασία του περιβάλλοντος, την πορεία προς την ύφεση, τον αφοπλισμό, τη συμβίωση στο «κοινό ευρωπαϊκό σπίτι». Ήταν μια στάση που κατέληγε να αφήνει ανενόχλητες, ουσιαστικά, τις συντηρητικές δυνάμεις, και στη χώρα μας και στην κοινότητα, να προωθήσουν τους στόχους τους, να αποσπάσει το Κόμμα από τον εργαζόμενο κόσμο που ζητά συγκεκριμένη υπεράσπιση των συμφερόντων του και να εμποδίζει τον κόσμο αυτό να αντιληφθεί μέσα από την πείρα του το χαρακτήρα της ΕΟΚ και τις δυνάμεις που ηγεμονεύουν σ' αυτήν. Μια τέτοια στάση, επίσης — όπως είχε επισημάνει το 12ο Συνέδριο — θα απέκλειε το Συνασπισμό του ΚΚΕ με εκείνες τις δυνάμεις της Αριστεράς στη χώρα μας και στην Ευρώπη που έχουν διαφορετική άποψη απ' αυτό για την ένταξη της χώρας στην Κοινότητα. Οδηγούσε το Κόμμα στην αυτοαπομόνωσή του.

Η αντικομματική κίνηση αναφέρεται μ' ένα κινδυνολογικό και πανικόβλητο τρόπο στην «ανασυγκρότηση» και στον «εκσυγχρονισμό» του συστήματος. Ουσιαστικά, αναγνωρίζει μια πρωτοφανή παντοδυναμία στο σύστημα, αφού — όπως λένε — έχει κιόλας, με τους εκσυγχρονισμούς του απορροφήσει το ΚΚΕ, τους πάντες, πλην ασφαλώς, τα μέλη της ομάδας. Το Κόμμα μας γνωρίζει ότι οι ανασυγκροτήσεις και οι εκσυγχρονισμοί του συστήματος συνδέονται με αντικειμενικές ανάγκες των παραγωγικών δυνάμεων και δεν αντιμετωπίζονται με αφορισμούς, ούτε με την ταύτιση του λαϊκού κινήματος με τις αναχρονιστικές δομές και τους ξεπερασμένους θεσμούς.

Αντιμετωπίζεται με μαζικούς αγώνες και κινήματα, με συγκεκριμένους στόχους, που φέρνουν στην ημερήσια διάταξη τα αιτήματα για εξασφάλιση της εργασίας, τον εκδημοκρατισμό των συνθηκών εργασίας, την προστασία του περιβάλλοντος, τη διαφάνεια, το δημοκρατικό και κοινωνικό έλεγχο. Αντιμετωπίζονται ριζικά και επιθετικά με την πρόταση του Συνασπισμού για προοδευτικό εκσυγχρονισμό, για μια νέου τύπου ανάπτυξη της

ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας σε ρήξη με τα μεγάλα καπιταλιστικά συμφέροντα, τις κατεστημένες δομές και τους αναχρονιστικούς θεσμούς.

Όλη η πολεμική τους διαπνέεται από μια σαφή υποτίμηση της πάλης για μεταρρυθμίσεις, που αποκαλούνται «επιμέρους, αποσπασματικά μέτρα». Έτσι, λογουχάρη, η νομοθετική κατοχύρωση της ΑΤΑ ή οι ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις, ή ο έλεγχος των προμηθειών κλπ. δεν είναι παρά αποσπασματικά μέτρα. Και ενώ τα λένε αυτά, η λεγόμενη άμεση πολιτική τους πρόταση δεν αποτελεί τίποτα άλλο παρά άθροισμα διεκδικήσεων μεταρρυθμιστικού χαρακτήρα, που θα μπορούσε να τις προτείνει και ένας μαζικός φορέας.

Η αντικομματική ομάδα υποβάθμιζε πλήρως, όταν δεν εναντιωνόταν, τις προσπάθειες του Κόμματος να εξελιχθεί η πολιτική του πέρα από το αφηρημένο σχήμα Δεξιά – Αντιδεξιά, να υπερβεί τις ψευδεπίγραφες διαχωριστικές γραμμές και να αποκαταστήσει τις πραγματικές κοινωνικές – ταξικές διαχωριστικές γραμμές στην πολιτική αντιπαράθεση.

Αντιτάχθηκαν τον τελευταίο χρόνο στα συγκεκριμένα διαβήματα του Κόμματος και της Αριστεράς (όπως «το διάβημα των τεσσάρων» στον Σαρτζετάκη) να εκδημοκρατίσουν, να εκσυγχρονίσουν, όσο γίνεται δυνατό, την πολιτική σύγκρουση, να βάλουν στο κέντρο της προγράμματα και ιδέες και όχι τα φαντάσματα του παρελθόντος και τους αφορισμούς, όπως επιδίωκε η ηγεσία του ΠΑΣΟΚ. Η προσπάθεια αυτή όχι μόνο δεν οδηγεί το Κόμμα στη «διόρθωση του συστήματος» και στην «κοινωνική και ταξική συναίνεση», όπως ισχυρίζονται, αλλά μπορεί και πρέπει να κάνει πιο καθαρή, πιο ανοιχτή, πιο ελεύθερη, πιο σύγχρονη, πιο προγραμματική την κοινωνική, ταξική και πολιτική αντιπαράθεση.

Είναι πολύ χαρακτηριστική για τους πολιτικούς τους προσανατολισμούς η στάση τους τον Ιούνιο και Νοέμβριο.

Το Κόμμα βρέθηκε μπροστά σε δύσκολες επιλογές αφού είχε να επιλέξει, όχι ανάμεσα σε μια καλή και μια κακή λύση, αλλά ανάμεσα σε δύσκολες και προβληματικές λύσεις.

Η διασπαστική ομάδα αντιτάχθηκε στις επιλογές του Κόμματος χωρίς, σε τελευταία ανάλυση, να αντιπροτείνει τίποτα άλλο παρά εκλογές. Εκλογές, που τον Ιούνιο θα οδηγούσαν σε παραγραφή των αδικημάτων, σε αυτοδυναμία — το πιθανότερο — της ΝΔ και σε φθορά της απλής αναλογικής και του ουσιαστικού ρόλου της Αριστεράς στην πολιτική ζωή.

Το Νοέμβριο πρότειναν πάλι αποκλειστικά εκλογές, αφού δεν απόμεινε άλλη λύση απ' αυτήν της κυβέρνησης, κοινής αποδοχής. Εκλογές, δηλαδή, Ιούνιο, Ιούλιο και ξανά Νοέμβριο, Δεκέμβριο και πάλι Απρίλιο. Οι εκλογές αυτές, που θα τις χρεωνόταν η Αριστερά, θα

αποδιάρθρωσαν την οικονομική ζωή και το μαζικό κίνημα σε βάρος των εργαζομένων και θα έφθειραν μακροπρόθεσμα το ρόλο της Αριστεράς.

Ο Συνασπισμός, σταθερός στη θέση του για κυβέρνηση προοδευτικού προσανατολισμού, συμμετέχει, υπό όρους, από τον Ιούνη, σε αναγκαστικές, προσωρινές λύσεις, λύσεις συμβιβασμού, που υπαγορεύει η ασταθής ισορροπία των πολιτικών δυνάμεων και η ύπαρξη ορισμένων επειγόντων προβλημάτων. Η συγκατοίκηση σε τέτοιες προσωρινές κυβερνητικές λύσεις αποτελεί μια ιδιότυπη μορφή πολιτικής και κοινωνικής αντιπαράθεσης και όχι καθιέρωση γενικότερων συναινετικών σχημάτων στη διακυβέρνηση της χώρας.

Ο Συνασπισμός, συμμετέχοντας, υπό όρους, σ' αυτές τις κυβερνήσεις, δίνει και «εκ των άνω», τη μάχη για την υπεράσπιση των συμφερόντων των εργαζομένων, για την προώθηση δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων και την αποτροπή μιας αυταρχικής, συντηρητικής πορείας. Αντίθετα με τις καταγγελίες της διασπαστικής ομάδας, ότι ο Συνασπισμός θα γίνει το σκαλοπάτι για την αυτοδυναμία της ΝΔ και τη συντηρητική πολιτική, η Αριστερά κατάφερε και τον Ιούνη και το Νοέμβρη, παρά τον όχι ευνοϊκό συσχετισμό δυνάμεων, να βάλει φρένο στην αυτοδυναμία της ΝΔ και να ματαιώσει την υλοποίηση μιας νεοσυντηρητικής πολιτικής. Είναι χαρακτηριστική η δυσφορία στο χώρο της ΝΔ για τις λύσεις που δόθηκαν αφού έχει ομολογηθεί πια ότι κάνουν δυσχερέστερη την αυτοδυναμία της.

Η αντικομματική κίνηση έχει κύριο σλόγκαν της τις «δυνάμεις του κυβερνητισμού», όπου τσουβαλιάζονται όλες οι δυνάμεις από τη ΝΔ ως το ΚΚΕ. Εδώ είναι αυτονόητο ότι κάνουν λαθροχειρία, εμφανίζοντας την αναγκαστική συμμετοχή της Αριστεράς σ' ένα συγκεκριμένο κυβερνητικό σχήμα ως μια θέση συμμετοχής πάση θυσία στην κυβέρνηση.

Πέρα όμως απ' αυτό, πρέπει να επισημανθεί η ασυνέπεια και ο πολιτικός καιροσκοπισμός της αντικομματικής ομάδας και σ' αυτήν ακόμα τη νεοαριστερίστικη στάση της και τις υπερεπαναστατικές της καταγγελίες σε βάρος του «κυβερνητισμού». Δεν είναι δυνατό να ψηφίζουν στην ΚΕ, όπως έκαναν οι περισσότεροι και τον Ιούνη και το Νοέμβρη την αξιοποίηση της «τέταρτης εντολής» και το σχηματισμό κυβέρνησης κοινής αποδοχής μ' ένα συγκεκριμένο πλαίσιο και τώρα να καταγγέλλουν γενικά τον «κυβερνητισμό» της Αριστεράς και να μιλούν για συγκυβέρνηση του «παλιού πολιτικού κόσμου».

Δεν είναι δυνατό, λογουχάρη, τον Ιούνη να συμφωνείς και να ψηφίζεις στην ΚΕ το σχηματισμό κυβέρνησης στηριγμένης στη ΝΔ και το Συνασπισμό και να έρχεσαι σε ρήξη με το Κόμμα, όπως έκανε ένας απ' αυτούς, γιατί η κυβέρνηση αυτή περιλαμβάνει πολιτικά πρόσωπα και όχι «προσωπικότητες».

Δεν είναι δυνατό να καταγγέλλεις τον «κυβερνητισμό» της Αριστεράς και ταυτόχρονα να υποστηρίζεις μ' όλους τους τόνους το σχηματισμό κυβέρνησης της απλής αναλογικής, που βέβαια υπήρχε στη σκέψη της ΚΕ του ΚΚΕ με τη μορφή όμως της πρότασης για να μετατραπεί η υπηρεσιακή κυβέρνηση σε βραχύβια κυβέρνηση για την κατάργηση του «συν ένα». Αυτή η έσχατη εφεδρική λύση, με τα πολλά οπωσδήποτε μειονεκτήματα, ακυρώθηκε στην πράξη από τη στάση των Οικολόγων. Η θέση αυτή, ασφαλώς, δεν συμβιβάζεται με τη δημαγωγία κατά του «κυβερνητισμού» και με τις υπερεπαναστατικές κορόνες.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΜΑΖΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Το Κόμμα μας έχει επισημάνει τα σύνθετα και δύσκολα προβλήματα ανάπτυξης του μαζικού κινήματος, καθώς και τις καθυστερήσεις στη δουλειά στην εργατική τάξη και ιδιαίτερα σ' ορισμένα τμήματά της. Η αντικομματική ομάδα ξεμπλέκει μ' όλα αυτά τα προβλήματα, χρεώνοντάς τα απλώς στο ΚΚΕ και στην αρνητική, υποτίθεται, θέληση της ηγεσίας του. Είναι εμφανής η υποτίμηση των στόχων που μπορούν άμεσα να κατακτηθούν από το μαζικό κίνημα και η προτίμηση προς στόχους γενικής ζύμωσης, που μπαίνουν υποκειμενικά και γραφειοκρατικά από τα πάνω, μακριά από τις πραγματικές διαθέσεις της πλειοψηφίας των εργαζομένων. Είναι, επίσης, εμφανής η υποτίμηση της προσπάθειας του Κόμματος να διευρύνει τους διεκδικητικούς ορίζοντες του μαζικού κινήματος και η κολακεία τους σε κάθε στενή, συντεχνιακή συμπεριφορά.

Χαρακτηριστικό της φύσης και του προσανατολισμού τους είναι και οι «συμμαχίες» άνευ αρχών που αναπτύσσουν σ' ορισμένες περιπτώσεις στο μαζικό κίνημα, όπως συμμετοχή σε διάφορα αντι-ΕΣΑΚ μπλοκ.

Μπροστά στα δύσκολα προβλήματα της πολιτικής ξεφεύγουν με αναφορές του τύπου «να πάμε στις μάζες». Παραβλέπουν ότι οι μάζες απαιτούν από τους κομμουνιστές συγκεκριμένες απαντήσεις σ' όλα τα προβλήματα, από τα άμεσα κλαδικά τους ως το θέμα της διακυβέρνησης της χώρας. Και τέτοια απάντηση στο πολιτικό πρόβλημα της χώρας δεν δίνουν. Συνιστούν, ουσιαστικά, την αδιαφορία για το τι κυβέρνηση θάχει η χώρα στο όνομα των μαζών και των μαζικών κινημάτων. Υπάρχει η τάση να αναφέρονται, και μάλιστα καταχρηστικά και ιδεαλιστικά, στην εργατική τάξη, ενώ αγνοούν κατά κανόνα τις συνθήκες ζωής και πάλης της και τις πραγματικές δυσκολίες ανάπτυξης του κινήματός της.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Η ΚΕ έχει επισημάνει την αναντιστοιχία στο βηματισμό του Κόμματος ανάμεσα στον

πολιτικό και ιδεολογικό τομέα. Έχει επισημάνει τις καθυστερήσεις στο θεωρητικό και ιδεολογικό τομέα και γι' αυτές βέβαια οι ευθύνες είναι, καταρχήν, συλλογικές των καθοδηγητικών οργάνων. Ταυτόχρονα, όμως, έχει τονίσει η ΚΕ ότι η θεωρία δεν είναι ένα σύνολο από αφηρημένα σχήματα, που ισχύουν για όλες τις περιπτώσεις, όπως περίπου την αντιλαμβάνονται οι περισσότεροι απ' αυτούς που αποχώρησαν.

Αντίθετα με τις καταγγελίες τους για «υποβάθμιση της θεωρίας» από την ηγεσία του Κόμματος, οι ίδιοι κάθε άλλο παρά συμβάλανε στη δημιουργική και τολμηρή ανάπτυξη της θεωρίας σε άμεση σύνδεση με τις νέες πραγματικότητες στον κόσμο και τη χώρα μας και με τις θεωρητικές και ιδεολογικές απαιτήσεις που δημιουργούσαν οι νέοι ορίζοντες στην πολιτική του Κόμματος. Αντί για πρωτοποριακή θεωρητική δουλειά, υπήρξε προτίμηση στη στείρα στάση του «θεματοφύλακα» της «επαναστατικής καθαρότητας». Ορισμένοι απ' αυτούς δηλώνουν τώρα ότι βλέπουν αυτοκριτικά την προϊστορία τους και επαναλαμβάνουν χίλιες φορές τη λέξη «ανανέωση». Αλλά όλα αυτά είναι εντελώς αναξιόπιστα και υποκριτικά, αφού τα ανακαλύπτουν σε ελάχιστο μόλις χρόνο μετά την αποχώρησή τους και μάλιστα συνοδεύονται από τη συγκεκριμένη αντικομματική πρακτική τους δράση.

Έτσι, αυτοί που εμφανίζονται όψιμα ως κριτές της στάσης του Κόμματος απέναντι στις σοσιαλιστικές χώρες, αντιστάθηκαν σταθερά σε κάθε προσπάθεια για ρεαλιστικότερη προσέγγιση της πραγματικότητας των χωρών αυτών, που την παρουσίαζαν ως ιδεολογική υποχώρηση. Είναι χαρακτηριστική η αντίδραση πολλών απ' αυτούς στο 11ο Συνέδριο στην αναφορά και μόνο των προβλημάτων και δυσκολιών των σοσιαλιστικών χωρών. Αντιμετώπιζαν με πολεμική και χαρακτηρισμούς τις προσπάθειες να μελετηθούν σε βάθος οι αντιθέσεις και παραμορφώσεις της σοσιαλιστικής ανάπτυξης. Η χρήση εμπορευματοκρατικών σχέσεων στο σοσιαλισμό, ούτε λίγο ούτε πολύ, κατανοούνταν ως πισωγύρισμα στον καπιταλισμό, ενώ υποβάθμιζαν εντελώς το δεσμό δημοκρατίας - σοσιαλισμού. Είναι χαρακτηριστικό ότι τη θέση του Κόμματος και της Αριστεράς ότι «η δημοκρατία αποτελεί όχι μόνο μέσο, αλλά και σκοπό του σοσιαλισμού» την εμφάνισαν ορισμένοι απ' αυτούς ως θέση εκσυγχρονισμού και εκδημοκρατισμού του καπιταλιστικού συστήματος. Ο νέος τρόπος σκέψης στη διεθνή ζωή και μια σειρά ενέργειες των Σοβιετικών, όπως η αποχώρηση των στρατευμάτων από το Αφγανιστάν, οι αναφορές στα οικουμενικά προβλήματα, παρουσιάζονταν, σε πολλές περιπτώσεις, ως υποχώρηση στον ταξικό εχθρό και ως εγκατάλειψη από τη Σοβιετική Ένωση των αγώνων των λαών.

Οι μεταρρυθμίσεις στο σοσιαλισμό θεωρούνται, κατά κανόνα, «επιστροφή στον καπιταλισμό», ενώ ούτε λίγο ούτε πολύ, οι αναφορές τους στις ραγδαίες εξελίξεις στις σοσιαλιστικές χώρες δεν γίνονται για να βγει κανένα ουσιαστικό δίδαγμα, αλλά για να

ταυτίσουν όψιμα την ηγεσία του Κόμματος με κείνες τις ηγεσίες των κομμάτων που αποσπάστηκαν από τους εργαζόμενους. Οι θέσεις αυτές στην πιο ακραία δογματική μορφή προωθούνταν στον ευαίσθητο χώρο της ΚΝΕ. Σήμερα, από τις ακραίες εξιδανικεύσεις, μεταπίπτουν απότομα στο μηδενισμό των πάντων και στην πλήρη ιδεολογική σύγχυση.

ΠΟΛΕΜΙΟΙ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

Η αντικομματική ομάδα κάνει κύριο στοιχείο της πολεμικής της προς το Κόμμα το θέμα της «εσωκομματικής δημοκρατίας», «το δικαίωμα στη διαφωνία» και το «διάλογο» που τους αρνήθηκε, υποτίθεται, το Κόμμα.

Το δικαίωμα στη διαφωνία είναι κατοχυρωμένο και το Κόμμα μας επιδιώκει να το διασφαλίσει αποφασιστικά απέναντι σε κάθε αυταρχική – διοικητική συμπεριφορά. Οι ίδιοι επανειλημμένα δήλωναν ότι είχαν πλήρως τη δυνατότητα να εκφράζουν ελεύθερα τη διαφωνία τους στα όργανα του Κόμματος. Το Κόμμα θεωρεί γόνιμη τη διαφωνία και τη δημοκρατική συζήτηση και επιδιώκει τη δημιουργική σύνθεση των απόψεων. Κι είναι αυτοί που αρνήθηκαν τη δημοκρατική συζήτηση, το γόνιμο διάλογο, καταφεύγοντας στην εχθρική προς το Κόμμα δράση. Δεν είναι το δικαίωμα στη διαφωνία που τους συγκινεί, αλλά το δικαίωμα στη συνωμοτική φραξιονιστική δράση, έξω από αρχές, για διάβρωση του κομματικού δυναμικού. Θεωρούν δικαίωμά τους την παραβίαση των κανόνων λειτουργίας του Κόμματος.

Ουσιαστικά, αρνούνται το δικαίωμα της συντριπτικής πλειοψηφίας να εξασφαλίσει την υλοποίηση της πολιτικής που αποφασίζει. Αρνούνται την ενότητα δράσης των μελών του Κόμματος πάνω στη γραμμή της πλειοψηφίας, ανεξάρτητα από τις απόψεις που έχουν διατυπώσει. Είναι χαρακτηριστική η άρνησή τους στην ΚΕ να καταδικάσουν την απαράδεκτη ενέργεια του Κώστα Κάππου. Ακούστηκαν, μάλιστα, απόψεις ότι το στέλεχος του Κόμματος μπορεί να παραβιάζει την πολιτική γραμμή και την ενότητα δράσης του Κόμματος, όταν έχει συνειδησιακό πρόβλημα. Απόψεις ότι η παραβίαση του καταστατικού, και μάλιστα κατάφωρα, δεν τη θεωρούν πρόβλημα. Κι αυτό παρά τις υπογραμμίσεις του ΠΓ ότι, αν τίθεται θέμα να τροποποιηθεί το καταστατικό, αυτό μπορεί να συζητηθεί στα αρμόδια σώματα του Κόμματος, αλλά όσο αυτό ισχύει, πρέπει να είναι υποχρεωτικό για όλους.

Χαρακτηριστικό της φύσης αυτής της ομάδας είναι η κλιμάκωση των ενεργειών της με βάση προδιαγραφμένο σχέδιο σε κάθε συγκυρία, η άκρως συνωμοτική και διπρόσωπη πρακτική της. Η πρακτική της δεν ήταν στην κατεύθυνση της ανάπτυξης της εσωκομματικής δημοκρατίας και της γόνιμης συζήτησης, μέσα από την οποία θα διεκδικούσαν νόμιμα να

πείσουν για τις απόψεις τους, αλλά ακριβώς η υπονόμηση μιας τέτοιας κομματικής συζήτησης. Η πρακτική τους δεν ήταν η δημοκρατική συζήτηση σ' ένα μεγάλο συσπειρωμένο κομματικό σχηματισμό, αλλά η πλήρης υποκατάσταση του μεγάλου κομματικού δεσμού από τη λογική της «παρέας», της συνωμοτικής κατάληψης θέσεων και της διάβρωσης.

Αν τους ενδιέφερε πράγματι η δημοκρατία στο Κόμμα, θα φρόντιζαν να συμβάλουν στην ανάπτυξή της. Δεν θέλησαν, γιατί η ίδια η εσωκομματική δημοκρατία, η ίδια η θέληση της πλειοψηφίας των μελών του Κόμματος θεωρούσαν ότι θα ήταν αντίθετη με τις απόψεις και ενέργειές τους. Γι' αυτό και δεν έμειναν τελικά στο Κόμμα. Αν το πρόβλημά τους ήταν ότι είχαν «απόψεις», θα παρέμεναν στο Κόμμα που αποτελεί τον πιο προνομιακό χώρο για την κομμουνιστική συζήτηση, για την παραγωγή νέων ιδεών, για την επεξεργασία αριστερής πολιτικής, για τη συμβολή στην ανάπτυξη μαζικών αγώνων και κινημάτων, για την αναχαίτιση της συντηρητικής πολιτικής.

Όψιμα, τα στελέχη που αποχώρησαν δημαγωγούν για τη δημοκρατία στο Κόμμα για να εκμεταλλευθούν τις κάθε είδους δυσარέσκειες που δημιουργούνται από τα υπαρκτά προβλήματα του Κόμματος στον το-μέα αυτό. Είναι αναξιόπιστη η προσπάθειά τους, γιατί ούτε στις προ-τάσεις, ούτε στην πρακτική τους διακρίθηκαν για ευαισθησία στο θέμα αυτό. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε τομείς που είχαν ελέγξει, όπως, λογουχάρη, στα όργανα και στο μηχανισμό της ΚΝΕ, επικράτησε ο αυταρχισμός και ο εξοβελισμός κάθε συντρόφου με αντίθετη άποψη. Στην πρακτική τους κυριαρχούσαν η έλλειψη σεβασμού προς κάθε αντίθετη άποψη που με ευκολία της κολλούσαν ταμπέλες αν δεν τη συνόδευαν με προσβλητικούς χαρακτηρισμούς. Δεν κατέθεσαν ποτέ υπεύθυνα οποιαδήποτε συγκροτημένη πρόταση για πιο δημοκρατικούς κανόνες λειτουργίας του Κόμματος, ώστε να συζητηθεί και να εγκριθεί, ή να τροποποιηθεί, ή να απορριφθεί. Είναι χαρακτηριστικό ότι στρατεύονται εχθρικά προς το Κόμμα σε μια στιγμή που το ίδιο επεξεργάζεται παραπέρα τις μεθόδους του και αναζητά δρόμους για συντεταγμένα και τολμηρά βήματα στην ανάπτυξη της εσωκομματικής του δημοκρατίας και στην ανασυγκρότηση του μηχανισμού του.

ΑΙΤΙΕΣ:

Μελετώντας τις αιτίες, που οδήγησαν στην εμφάνιση και ανάπτυξη της αντικομματικής ομάδας, μπορεί να σημειωθεί ότι, ασφαλώς, υπάρχουν ορισμένοι παράγοντες που αντικειμενικά δημιουργούν έδαφος για παρόμοιες απόψεις και διαφωνίες. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι ήταν και υποχρεωτικό να υπάρξει μια τέτοια αντικομματική ομαδοποίηση στη βάση των απόψεων αυτών. Υπάρχουν, δηλαδή, και οι παράγοντες των υποκειμενικών αδυναμιών και καθυστερήσεων. Συνοπτικά, θα μπορούσαν να σημειωθούν οι παρακάτω

παράγοντες:

— Η γόνιμη ανάπτυξη και αναπροσαρμογή της πολιτικής του Κόμματος με βάση τις νέες κοινωνικές και πολιτικές πραγματικότητες, μπορεί να παρερμηνευτεί απλώς ως «στροφή στα δεξιά» απ' όσους είναι προσκολλημένοι στις ανάγκες μιας προηγούμενης περιόδου της πολιτικής ζωής, π.χ. της δικτατορίας ή των πρώτων μεταπολιτευτικών χρόνων. Η ανάπτυξη αυτής της πολιτικής μας δεν συνοδεύτηκε από την απαραίτητη ιδεολογική - πολιτική προετοιμασία και σ' ορισμένα θέματα δεν πέρασε, στον απαιτούμενο βαθμό, μέσα από μια πιο γενικευμένη και πιο ουσιαστική συζήτηση, πράγμα που θα προετοίμαζε καλύτερα τις γραμμές του Κόμματος.

— Η ανοιχτή και οξυμμένη κρίση του συγκεκριμένου τύπου σοσιαλιστικής ανάπτυξης έρχεται σε σύγκρουση με τις εξιδανικευτικές θέσεις που είχαν σημαδέψει, αρκετά το κίνημά μας, δημιουργεί έδαφος για συγχύσεις. Το κομμουνιστικό και αριστερό κίνημα περνά μια σημαντική καμπή σε παγκόσμια κλίμακα, κι αυτό τροφοδοτεί τις αναζητήσεις και τις διαφορετικές αντιλήψεις. Επίσης, το νέο διεθνές κλίμα και τα βήματα προς ένα νέο τρόπο σκέψης στις διεθνείς υποθέσεις, δημιουργούν προβλήματα σ' όσους είναι προσκολλημένοι στους τρόπους που γινόταν προσέγγιση των θεμάτων αυτών στη δεκαετία του '70 και γενικά του ψυχρού πολέμου.

— Η αίσθηση ότι ο αγώνας για το σοσιαλισμό θάναι σχετικά μακρόχρονος, κοπιαστικός, περίπλοκος, έρχεται σε σύγκρουση με τις παλιότερες προσδοκίες της νέας γενιάς για μια σχετικά γρήγορη και εύκολη «νίκη της επανάστασης».

— Η οξεία και μακρόχρονη αντιπαράθεση με το «ΚΚΕ εσ», σε συνδυασμό, μάλιστα, με τις δυσκολίες δημιουργικής ανάπτυξης της θεωρητικής και πολιτικής σκέψης του κινήματος, άφησε έδαφος για «τράβηγμα της βέργας» από την ανάποδη προς αριστερίστικες δογματικές θέσεις.

— Τα σοβαρά προβλήματα και οι δυσκολίες στην οργανωμένη ζωή του Κόμματος, όπως το στιλ καθοδήγησης, τα φαινόμενα διοικητικής πρακτικής, η σχετικά περιορισμένη συμμετοχή των μελών, η αδύνατη ιδεολογική ζωή, οι αδυναμίες στην επαρκή πληροφόρηση κλπ., δημιουργούν αντικειμενικό έδαφος για δυσaráσκείες. Τα προβλήματα αυτά συνδέονται, σε τελευταία ανάλυση, με την καθυστέρηση στην προώθηση της ποιοτικής στροφής, που αποφάσισε το 12ο Συνέδριο.

Αυτές όμως οι αιτίες — αντικειμενικές και υποκειμενικές — δεν θα οδηγούσαν νομοτελειακά

στην εμφάνιση της αντικομματικής ομάδας και μάλιστα στο ίδιο το καθοδηγητικό όργανο του Κόμματος, αν δεν υπήρχαν μια σειρά άλλοι παράγοντες που συνδέονται με αδυναμίες στην πολιτική στελεχών του και στη λειτουργία του καθοδηγητικού του μηχανισμού.

Το Κόμμα, όπως είναι γνωστό, λόγω του «ηλικιακού κενού» που εμφανίστηκε στη στελέχωσή του, υποχρεώθηκε να αναδείξει στον καθοδηγητικό του μηχανισμό πολλά νεαρά στελέχη και μάλιστα σε με-γάλο βαθμό από ένα συγκεκριμένο κύκλο συντρόφων της ΚΝΕ. Αυτό ήταν αναγκαίο, θετικό και βοήθησε το Κόμμα. Δεν δόθηκε όμως, στην πράξη, η απαιτούμενη προσοχή σε μια σειρά χαρακτηριστικά αυτής της στελεχικής ανανέωσης. Υπήρξε, κάτω από την πίεση των αναγκών, βιαστική κατά κανόνα, «επαγγελματοποίηση», προτού αποκτηθεί η απαραίτητη κοινωνική εμπειρία.

Το κυριότερο, υπήρξε άντληση πολλών στελεχών από έναν κύκλο συντρόφων που διατηρούσαν ισχυρούς τους δεσμούς και την προσωπική αλληλεγγύη της «παλιάς παρέας». Δεν δόθηκε η απαιτούμενη προσοχή στο γεγονός ότι το «παρεϊστικό» και «οικογενειακό» πνεύμα επικάλυπτε αρκετά την κομματικότητα, ότι πολλά απ' αυτά τα στελέχη αυτάρεσκα κλείστηκαν στις αρχικές πρώτες γνώσεις και δυσκολεύτηκαν σοβαρά να αναπροσαρμοστούν στις νέες απαιτήσεις, ότι από την αρχή υπήρχαν εμφανή σημάδια αβανγκαρντισμού, ότι εμφανίζονταν αντιλήψεις ότι αυτοί είναι οι «εκλεκτοί», η «αριστερά», οι «μη ηττοπαθείς», οι νόμιμοι «κληρονόμοι» του Κόμματος. Σ' αυτή τη βάση γίνεται μια υπερεκτίμηση του οπωσδήποτε σημαντικού ρόλου της ΚΝΕ στην ανάπτυξη του Κόμματος και του κινήματος. Καθιερώθηκε σε μεγάλο βαθμό, έτσι, σαν κανόνας, με μορφή «επετηρίδας», το πέρασμα καθοδηγητικών στελεχών της ΚΝΕ στην Κεντρική Επιτροπή και στα τμήματά της, χωρίς μάλιστα να γίνεται η απαιτούμενη, σε βάθος, μελέτη της ανάδειξης και χωρίς να ελέγχεται η απόδοσή τους και η ανταπόκρισή τους στις νέες ανάγκες του Κινήματος.

Η συγκέντρωση των περισσότερων απ' αυτούς στο μηχανισμό της ΚΕ χωρίς πάντα επαρκή απασχόληση, καθώς και η στασιμότητα στις ίδιες βασικά δραστηριότητες, ενέτεινε το φαινόμενο της καθημερινής αλληλοζύμωσης και ομαδοποίησης. Σ' αυτή την κατεύθυνση επιδίωκαν να συγκεντρώσουν γύρω τους κάθε λαθεμένη άποψη, κάθε δυσaréσκεια και να αξιοποιήσουν κάθε φιλοδοξία για ανάδειξη και για μεγαλύτερο προσωπικό ρόλο. Ουσιαστικά, από πολύ νωρίς, υπήρχε ένας στενός κύκλος στελεχών που σταδιακά διευρυνόταν και δικτυωνόταν με τη φιλοδοξία να ελέγξει το Κόμμα και τους προσανατολισμούς του.

Στο χώρο της ΚΝΕ σχεταριστικές νοοτροπίες και αντιλήψεις εμφανίζονται ακόμα και από τα τελευταία χρόνια της δεκαετίας του '70. Δεν αντιμετωπίζονται με την απαιτούμενη προσοχή, αλλά αντίθετα θεωρούνται φυσιολογικές. Στην πορεία, προσδίδονται, με τη

συνδρομή των γνωστών στελεχών του Κόμματος, όλο και περισσότερο στην ΚΝΕ τα χαρακτηριστικά του Κόμματος, και μάλιστα «αριστερού» σε διάκριση από το Κόμμα που στρέφεται, υποτίθεται, προς τα δεξιά. Όλο και πιο ταχτικά εμφανίζεται προς τα έξω ή διάκριση της «συνεπούς αριστερής» ΚΝΕ από το Κόμμα.

Παράλληλα με τα αρνητικά προβλήματα στην ΚΝΕ, σημειώνονται διαδοχικά ανάλογες κρίσεις στις κομματικές οργανώσεις των ναυτεργατών, της Πάτρας, των Β. Προαστίων που άμεσα ή έμμεσα συνδέονται, στον ένα ή τον άλλο βαθμό, με τα ίδια πρόσωπα, χωρίς να παίρνονται ουσιαστικά μέτρα.

Ανοιχτή και κορυφαία εκδήλωση του αναπτυσσόμενου φραξιονισμού αποτέλεσε το 4ο Συνέδριο της ΚΝΕ με άμεση συμμετοχή στελεχών του Κόμματος. Το ΠΓ, λίγο πριν και μετά το 4ο Συνέδριο αρχίζει να αντιμετωπίζει πιο σοβαρά τα αρνητικά προβλήματα στην ΚΝΕ, αλλά χωρίς επαρκή μέτρα, τη στιγμή που έχουν δρομολογηθεί πιο εντατικά οι φραξιονιστικές διαδικασίες και στην ΚΝΕ και στο Κόμμα, που οδήγησαν τελικά στην πλήρη συγκρότηση και δημόσια εμφάνιση της αντικομματικής ομάδας.

ΕΥΘΥΝΕΣ:

Οι ευθύνες, πριν απ' όλα και κύρια, βρίσκονταν συλλογικά στο Πολιτικό Γραφείο. Ευθύνες υπάρχουν, βέβαια, και στην Κεντρική Επιτροπή. Οι ευθύνες αυτές έχουν σχέση:

— Με τη γενικότερη πολιτική στελεχών που ακολουθήθηκε και τις χωρίς την απαιτούμενη μελέτη αναδείξεις. Με την αργοπορία να συζητηθούν πιο ανοιχτά και σ' όλη την κλίμακα του Κόμματος, οι λαθεμένες αντιλήψεις τους. Με τη σοβαρή καθυστέρηση στη σε βάθος πολιτικοϊδεολογική, διευκρίνιση όλων των μεγάλων θεμάτων του κινήματος, πράγμα που θα περιόριζε το έδαφος για την αντικομματική ομάδα. Υπήρξαν, επίσης, ελλείψεις στην πιο ουσιαστική ανάπτυξη της εσωκομματικής δημοκρατίας, ιδιαίτερα της διαφάνειας και της πληροφόρησης των μελών του Κόμματος, πράγμα που θα δυσκόλευε τις κινήσεις τους.

— Με τη σοβαρή καθυστέρηση στην υλοποίηση μιας ουσιαστικής αναπροσαρμογής στους προσανατολισμούς της ΚΝΕ από το τέλος κιόλας της δεκαετίας του '70. Την ανοχή επί μεγάλο διάστημα των αρνητικών τάσεων σ' αυτήν. Τη μη δραστική ανανέωση του στελεχικού της δυναμικού, την υποβάθμιση ή και ακόμα την εγκατάλειψη της γόνιμης παρακολούθησης και συμβολής στη δουλειά της ΚΝΕ από τις κομματικές οργανώσεις. Την ανάδειξη του Γράψα σε Γραμματέα της οργάνωσης, κάτω από τις πιέσεις που ασκήθηκαν για να αναθεωρήσει το ΠΓ την αρχική του σκέψη για άλλο σύντροφο.

— Με την ανάθεση κρίσιμων κρίκων της καθοδηγητικής δουλειάς σε στελέχη που όχι μόνο διαφωνούσαν συστηματικά με την πολιτική του Κόμματος, αλλά επιδίδονταν και σε κλεφτοπόλεμο σε βάρος της. Είναι χαρακτηριστικό ότι όλα τα τμήματα της ιδεολογικής δουλειάς είχαν στελεχωθεί, εδώ και πολλά χρόνια, αποκλειστικά από συντρόφους μιας συγκεκριμένης άποψης. Το ίδιο συνέβηκε με τα τμήματα Πολιτισμού και Παιδείας. Η παραμονή τους ή η αντικατάστασή τους δεν θάπρεπε να γίνει με μονομερή διοικητικά μέτρα, αλλά με καθαρή εξήγηση στην ίδια την ΚΕ όπου θα συζητούνταν πέραν της στάσης τους στη γενική πολιτική του Κόμματος και οι προσανατολισμοί των συγκεκριμένων τμημάτων της ΚΕ και η συγκεκριμένη δουλειά τους.

— Με τη δυσανάλογη ανάδειξη στην ΚΕ πολλών στελεχών του ίδιου «κλίματος», της ίδιας παρείστικης νοοτροπίας, χωρίς πάντα αντίστοιχη θετική συνεισφορά και χωρίς συγκεκριμένο έλεγχο της δουλειάς τους.

— Με τη σοβαρή καθυστέρηση της αντιμετώπισης των ενεργειών της αντικομματικής ομάδας και τη μη έγκαιρη ενημέρωση των μελών του Κόμματος για τη δράση της. Η καθοδήγηση του Κόμματος έπρεπε να δείξει στο συγκεκριμένο θέμα πολύ μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στα μέλη του Κόμματος.

— Με το γεγονός ότι δεν συζητήθηκαν ανοιχτά στην ΚΕ τα εμφανή σημάδια ομαδοποίησης με τη σκέψη ότι δεν υπήρχαν «στοιχεία».

Ωστόσο, δεν γίνεται λόγος για «αστυνομικού τύπου στοιχεία», ή στοιχεία που θα στοιχειοθετούν σίγουρα μια βαριά καταστατική αντιμετώπιση, αλλά για συζήτηση των αδιαμφισβήτητων προσανατολισμών, ενεργειών και δεσμών. Θάπρεπε καθαρά και έγκαιρα να κληθούν να διαλύσουν το δίκτυο αυτών των φραξιονιστικών, συνωμοτικών σχέσεων.

Ασφαλώς, το ΠΓ, παρά τις σοβαρές ενδείξεις που είχε, δεν κατάλαβε πιο έγκαιρα όλο το βάθος της οργανωμένης υπονομευτικής δουλειάς και τις βαθύτερες προεκτάσεις των λαθεμένων προσανατολισμών της ομάδας. Στη βάση του βάρυνε ή αυταπάτη, όπως αποδείχτηκε, της σταδιακής αφομοίωσης των στελεχών αυτών στην ομαλή λειτουργία του Κόμματος, καθώς και η ευαισθησία να μην καταλογιστούν στην καθοδήγηση του Κόμματος διοικητικά μέτρα προς τους συντρόφους με διαφορετικές ή και αντίθετες απόψεις.

Το κόμμα μας θα αντιμετωπίσει με επιχειρήματα και όχι με αφορισμούς την αντικομματική κίνηση.

Δεν πρέπει σε καμιά περίπτωση στις κομματικές οργανώσεις να χρεώνεται στην αντικομματική κίνηση κάθε σύντροφος που μπορεί νάχει ανάλογες απόψεις για τις θέσεις του Κόμματος. Πρέπει να υπάρξει συγκεκριμένος διάλογος με όσους συντρόφους μπορεί να τους ακολούθησαν, είτε λόγω απόψεων, είτε λόγω συναισθηματικών, φιλικών δεσμών, αλλά δεν είναι διατεθειμένοι να τους ακολουθήσουν στην αντικομματική τους δράση. Το ΚΚΕ δεν υιοθετεί μια στάση εκδικητική ή απόρριψης των συντρόφων που βρέθηκαν μακριά του ή σε αντίθεση με την πολιτική του. Αντίθετα, θα καταβάλει, άμεσα, κάθε προσπάθεια για να δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για επανένταξη στο Κόμμα ή για συσπείρωση στο Συνασπισμό πολλών από τους συντρόφους που κατά καιρούς αποχώρησαν, διαγράφηκαν ή περιήλθαν σε αδράνεια, αλλά θέλουν να στρατευθούν σήμερα στο κομμουνιστικό και αριστερό κίνημα. Πρέπει, στο αμέσως επόμενο διάστημα, να υπάρξει σ' όλη την κλίμακα του Κόμματος μια γενικευμένη και συστηματική προσπάθεια σ' αυτή την κατεύθυνση.

Σε καμιά περίπτωση το Κόμμα δεν πρόκειται να αναδιπλωθεί, όπως ισχυρίζεται μερίδα του Τύπου, προκειμένου να αντιμετωπίσει την αντικομματική ομάδα. Αντίθετα, θα βγάλει βαθύτερα συμπεράσματα και θα προχωρήσει στην παραπέρα τολμηρή ανάπτυξη της πολιτικής του, την ενίσχυση της εσωκομματικής δημοκρατίας, της διαφάνειας και της αποφασιστικής συμμετοχής των μελών του στη λήψη των αποφάσεων, τη ριζοσπαστική ανάπτυξη και ανανέωση της θεωρίας του και των επεξεργασιών του για το σοσιαλισμό και τη γενικότερη ανταπόκρισή του στις προκλήσεις της εποχής.

Δεκέμβρης 1989

Η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ

ΚΟΜ.ΕΠ. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1990